

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.332/2024/6/II.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Biczi és Turi Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe; ügyintéző: dr. Turi György ügyvéd

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Bodolai László ügyvéd, ügyvéd címe

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 31.P.21.147/2024/6/II.

A fellebbezést benyújtó fél: a felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a kiadó neve (kiadó címe) javára 25.000 (huszonötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a cég1 Kft. kiadásában és alperes szerkesztésében megjelenő portál internetes sajtótermékben 2024. március 16. napján „cikk címe” című cikk jelent meg.

A cikk a külföldi lapokban megjelent cikkek alapján arról számol be, hogy az nemzetiségű tulajdonú üzletlánc üzletlánc átalakította működését, és országba menekítette a magyarországi vagyona egy részét, így védekeznek az ellen, hogy felperes oligarchái megszerezzék a magyar piacon második legerősebb élelmiszerkereskedelmi céget.

A cikk az alábbiakat írja:

„A kisajátítástól való félelem miatt vagyont vont ki Magyarországról a települési központú üzletlánc kereskedelmi csoport, amelynek részeként az észak-olaszországi, a szlovéniai, a horvátországi és az itteni piacon közreműködő országai leányvállalatok kezelésébe adták a vagyonkezelési jogok egy részét – közölte egyéb érdekelt1, a üzletlánc ország2 csoport vezérigazgatója egy ország2i élelmiszeripari szaklapban.

A napilap pénteki cikkében a üzletlánc vezetője úgy fogalmaz: arra, hogy felperes magyar miniszterelnök különadókkal és árbefagyasztással »zaklatja« a nagy élelmiszerláncokat, a csoport úgy reagált, hogy egyrészt feljelentést tett az Európai Bizottságnál, másrészt átszervezték a üzletlánc magyarországi működését, hogy így védjék a céget »felperes karmaitól«.

Már ország2ból irányítják a üzletlánc üzleteket.

A üzletlánc ország2 meg akarja védeni vagyonát felperes karmaitól, aki már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessenek a magyar leányvállalatba. Alapvetően a magyar egyéb érdekelt5 részesedésen keresztül akarja átvenni a cégünk tulajdonjogát – fogalmazott nyilatkozatában egyéb érdekelt1.

Mint mondta ez nem egyedi eset. Felidézte, hogy az Európai Parlament még tavaly júniusban megállapította, hogy »mélyen aggasztja«, hogy nagyszámú cég kerül magyar oligarchák kezébe. A külföldi szereplők ráadásul egyre gyakrabban panaszkodnak a magyar hatóságok tömeges jogsértéseire és a megfélemlítési kísérletekre, a kereskedelmi vállalatokra nehezedő nyomás pedig nő.

A üzletlánc-csoport feje az nemzetiségű szaklapban ismertette, hogy a kisajátítás megakadályozása érdekében két részre osztották a magyar üzletágot: a cégcsoport megvonta Magyarországról a telek- és épületjogokat, illetve a nagykereskedelmi és logisztikai jogokat, amelyek kezelését országba telepítette át. Ott a üzletlánc az cég2 AG leánycéget működteti, amely több európai piacon működik közre a lánc üzemeltetésében.

Eszközeinket és ingatlanjainkat leányvállalatunknak, az cégnek2 adtuk. Mert tudjuk, hogy felperes nem akar bejutni országba, és meg akartuk nehezíteni a hozzáférését a magyar üzletekhez – közölte egyéb érdekelt1.

A cég3 Kft. által működtetett szupermarket üzletág viszont immár az anyaországhoz, ország2hoz kapcsolódik.”

Ezt követően a cikk a napilap2 cikke alapján arról ad tájékoztatást, hogy a üzletlánc a magyar egyéb érdekelt5 kiskereskedelmi cégekre kivetett különadója miatt feljelentést tett az Európai Bizottságnál, a üzletlánc közleménye szerint az adó és árszabályozás diszkriminatív és sérti az áruk szabad mozgását és más uniós jogokat, az összes külföldi tulajdonú kereskedelmi cég felszólalt Brüsszelben, azt szeretnék elérni, hogy kötelezettségszegési eljárás induljon Magyarországgal szemben.

[2] A felperes a cikk miatt 2024. április 8. napján helyreigazítás iránti kérelemmel fordult az alpereshez, melyben az alábbi helyreigazító közlemény közzétételét kérte:

„Helyreigazítás:

Portálunk 2024. március 16. napján közzétett »cikk címe« című cikkében valótlan tény híreszteltünk akkor, amikor egyéb érdekelt1 azon állítását közzétettük, miszerint felperes kérte egyéb érdekelt1 Urat arra, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessenek a üzletlánc magyar leányvállalatába. Ezzel szemben a valóság az, hogy felperes nem kérte sem egyéb érdekelt1-től, sem a üzletlánc kereskedelmi multi bármely tulajdonosától, képviselőjétől és munkavállalójától azt, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessenek a üzletlánc magyar leányvállalatába.”

Az alperes a helyreigazítás iránti kérelemnek nem tett eleget.

[3] A felperes a keresetében a korábban közölt helyreigazítási kérelemmel azonos tartalmú helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az alperest.

Azzal érvelt, hogy a cikk egyéb érdekelt1 valótlan állítását híresztelte. Állította, hogy nem kérte sem egyéb érdekelt1-től, sem a üzletlánc kereskedelmi multi bármely tulajdonosától, képviselőjétől és munkavállalójától, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessenek a üzletlánc magyar leányvállalatába.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

A külföldi sajtócikkekben megjelent – az nemzetiségű üzletlánc-csoport és a magyar egyéb érdekelt5 közötti vitával kapcsolatos – állításokat szemlélte, ismertette, közvetítette a hazai olvasóknak. Közérdekű témában jelent meg a felperesre, mint közszereplőre vonatkozó sérelmezett közlés, a cikk hüen idézi a üzletlánc ország2 vezetőjének, egyéb érdekelt1nek a napilap-ban megjelent nyilatkozatát. A üzletlánc ország2 csoport vezetőjének közérdekű

témában született nyilatkozata komoly nemzetközi visszhangot váltott ki, és a sajtónak pedig kifejezetten feladata és kötelessége, hogy tájékoztatást adjon a kiemelten közérdekű, és közérdeklődésre számot tartó ügyekről.

Azzal érvelt, hogy a sérelmezett írás megjelenését követően a egyéb érdekelt⁵i álláspont megjelenésének is teret adott, eleget tett a kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettségének.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt alperes javára 50.000 forint + áfa perköltséget.

Felhívta a felperest, hogy fizessen meg a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napig az állam javára, az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára 36.000 forint eljárási illetéket.

Határozatának indokolásában hivatkozott Magyarország Alaptörvényének IX. cikkére, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1) bekezdésére, 10. §-ára, a 12. § (1) bekezdésére, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. és 496. §-ára, továbbá a Kúria PK 12. és 14. számú állásfoglalásaira.

Rögzítette, miszerint nem volt vitatott, hogy a cikk közéleti témát érint és az sem, hogy a felperes közszereplő, erre tekintettel fokozott tűrési kötelezettsége van.

Az írás lényegi mondanivalója nem a felperes személyére vonatkozó közlés, hanem az, hogy a felperes „oligarchái”, a egyéb érdekelt⁵közel gazdasági társaságok nyomást kívánnak gyakorolni a üzletlánc cégcsoportra (a magyarországi leányvállalatára), annak érdekében, hogy tulajdoni részt szerezhessenek, befektethessenek az országban régóta működő egyik legnagyobb külföldi gazdasági társaságba, kiskereskedelmi cégbe.

Nem volt vitatott, hogy az alperes cikke szövegűen, a valóságnak megfelelően idézte a üzletlánc ország² vezetőjének nyilatkozatát.

A üzletlánc ország² vezetője nem azt állította, hogy a felperes személyesen kérte volna tőle, hogy engedje meg, hogy a rokonai befektethessenek a cégbe; és nem azt állította, hogy a felperes személyesen és közvetlenül hozzá fordult volna ilyen kéréssel, hanem azt, hogy „a kereskedelmi multitól” kérte, ami nem tekinthető konkrét meghatározásnak, a cégre mint egészre általánoságban utal, ami jelentheti a cég bármely rendű-rangú, és valószínűleg vezetői pozíciót betöltő dolgozóját.

A cikk ezt követően a üzletlánc ország² vezetőjének azon nyilatkozatát ismerteti, amelyben arról számol be, hogy a cégcsoport az érdekei védelmében, a tulajdona kisajátításának megakadályozása érdekében a cég és leányvállalatai között milyen változtatások, milyen vagyonátruházások történtek, amiből egyértelműen arra lehet következtetni, hogy a magyar egyéb érdekelt⁵, vagy a hozzá köthető gazdasági szereplők részéről valóban történhetett kérés, vagy más módon valamilyen nyomásgyakorlás arra, hogy a üzletlánc-ban tulajdont szerezzen az állam. Erre egyértelműen következtetni lehet egyéb érdekelt¹ cikkben idézett következő mondatából, mely szerint a magyar egyéb érdekelt⁵ alapvetően részesedésen keresztül akarja átvenni a cég tulajdonjogát.

A cikk szövegének és mondanivalója egészének egybevetése és értelmezése alapján a sérelmezett közlés – a szövegkörnyezetére, különösen a sérelmezett közlést közvetlenül követő mondatra tekintettel – nem tekinthető a felperes személyére vonatkozó állítás híresztelésének.

A sérelmezett közlés egy zavarosan, és logikailag hibásan megfogalmazott vélemény, értékítélet híresztelésének minősül. A logikus gondolkodás szabályainak megfelelően, ha a felperes – a sérelmezett állítás szerint – valóban azt kérte volna, hogy a rokona befektethessen a cégbe, akkor a cégben nyilvánvalóan a rokona akarna tulajdonjogot szerezni, ez esetben pedig nem értelmezhető a cikk következő mondata, az ezt követően tett azon állítás, hogy a magyar egyéb érdekelt⁵ akarja alapvetően részesedésen keresztül átvenni a cég tulajdonjogát. A sérelmezett közlés erre tekintettel nem tekinthető a felperes személyére vonatkozó tényállításnak, hanem egy állításként megfogalmazott véleménynek, értékítéletnek minősül, amely nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya.

Utalt a joggyakorlatra, amely szerint az értékítéletek és a személyes meggyőződést közvetítő vélemények a véleményszabadság alkotmányos oltalmát élvezik mindaddig, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül, hogy ezek helyes, vagy helytelen, tetsző vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen – a perbeli esetben logikus vagy logikátlan – gondolatokat tartalmaznak. A közügyeket érintően a véleményszabadság magas szintű védelmét élvezik az értékítélettel terhelt tényállítások, és az akárcsak vékony ténybeli alappal rendelkező, vagy az erős és túlzó kritikát megfogalmazó értékítéletek is.

A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

[6] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének való helyt adást, valamint az alperes perköltségben való marasztalását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a perben érintett közleményt, amikor azt véleménynek minősítette. Az nem egy „zavarosan és logikailag hibásan megfogalmazott vélemény”, hanem egy tényállítás. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) gyakorlatára, mely szerint az a közlés, melynek valósága, vagy valótlanága bizonyítható, az tényállítás, aminek valóságtartalma pedig nem bizonyítható, az vélemény. A hazai bírósági gyakorlat többször kiemelte, miszerint a tényállítás a múltban, vagy jelenben történt konkrét cselekményre, vagy eseményre vonatkozó közlés, amelyet a véleménynyilvánítástól az is elhatárol, hogy míg a tények fennállása bizonyítható, addig az értékítélet valóságtartalma nem igazolható. A sérelmezett közlés tényállítás, hiszen a világ részeként objektíven meghatározható eseményre vonatkozik, a cselekmény megtörténte, azaz a kérdés ténye objektíve bizonyítható, ennek nyomán az elsőfokú bíróság hibásan minősítette azt véleménynek.

Az alperesi újságíró akkor jár el etikusan, felelősen és helyesen, ha egy vita kapcsán mindkét fél számára lehetőséget biztosít álláspontjának bemutatására. Az Alkotmánybíróság szerint a sajtótájékoztatón elhangzottakról a sajtószerv a forrás pontos megjelölésével, torzítás nélkül, valósághűen számol be és a tájékoztatásban teret ad az ellentétes felperesi álláspontnak, akkor nincs helye sajtó-helyreigazításnak. Az alperes egyrészt a felelős újságírói magatartással ellentétesen, másrészt pedig jogsértően járt el akkor, amikor nem kereste meg és nem biztosított lehetőséget álláspontjának közlésére, ezt a jogsértést az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe.

[7] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az első fokon eljáró bíróság ítélete teljességgel megalapozott, a megállapított tényekből nem vont le téves jogi következtetéseket és nem követett el jogszabálysértést.

Az ügy alapvetően a sajtószabadságról szól, a felperes egyértelműen közéleti szereplőnek minősül, a perbeli cikk tárgya pedig jelentős közérdeklődésre számot tartó közügy intenzív vitájában jelent meg. A sajtónak kiemelt feladata a közvélemény tájékoztatása a kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügyekről.

Hivatkozott arra, miszerint az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a sajtónak a cáfolat végett nem szükséges megkeresnie az ellenérdekű, vagy az érintett felet. A felperesnek és politikai családjának minden bizonnyal megvoltak az eszközei álláspontja kifejtésére. Különösen igaz ez a perbeli esetben, ahol a felperesnek rendelkezésére áll a Központ is cáfolatra.

Jelen esetben nem a felperes magánautonómiájáról, hanem közügyről van szó, a közügyek vitája pedig a sajtószabadság védelme alatt áll.

[8] A felperes fellebbezése nem megalapozott.

[9] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére, vagy a Pp. 381. §-ában szabályozott, annak mérlegelhető hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, ilyen körülményre egyébként a fellebbező felperes sem hivatkozott. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően az ügy érdemében határozott, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az alábbiak szerint helybenhagyta.

[10] Az nem volt vitás a perben, hogy a sérelmezett közlés eredetileg az nemzetiségű Köztársaságban kiadott egyik újságban jelent meg. A jogvita szempontjából így kiemelt jelentőséggel bír, hogy a perbeli alperesi írás ország miniszterére vonatkozóan egy nemzetiségű sajtótermékben megjelent közlésre hivatkozik, a felperes pedig ezen közlés helyreigazítását kérte.

[11] A sérelmezett közlés annak tágabb értelmezése szerint tényállítás, ugyanis arról számol be, hogy egy másik országban megjelent újságban milyen közlés hangzott el, az adott tartalmú nyilatkozat megtételéről tudósít. A kifogásolt közlés, annak szűkebb értelmezése szerint is tényállításnak minősül a bírósági gyakorlat szerint, ugyanis egy múltbéli esemény megtörténtét állítja.

[12] Ezt követően abban kellett állást foglalnia a bíróságnak, hogy az alperes tartozik-e sajtó-helyreigazítással egy ilyen jellegű közlés esetén.

[13] A fentebb már hivatkozottak szerint a felperes ország minisztere, a sérelmezett közlés pedig a egyéb érdekelt5i tevékenységével kapcsolatos, gazdasági kérdéseket érintő állítólagos megnyilvánulására vonatkozik. Ez egyértelműen közéleti kérdésnek minősül, egyrészt a felperes kiemelt közéleti szerepe, másrészt az, mert az állítólagos megnyilvánulás hazánkban is gazdasági tevékenységet folytató, a gyorsan forgó fogyasztási cikkek kiskereskedelmi piacán jelentős részesedéssel bíró gazdasági társaságot érint, továbbá azért is, mert ezen gazdasági szegmens szereplőinek esetleges átrendeződésére irányuló szándékra vonatkozik.

[14] Egy ilyen jellegű közlés vonatkozásában az alperes az alkotmányos feladatának tesz eleget akkor, amikor beszámol a magyarországi olvasók számára is, az egyébként egy másik országban, más nyelven megjelent közlésről, amely a fentiek szerint azonban éppen hazánkban tart számot kiemelt közérdeklődésre.

[15] A felperes elismerte azt, hogy az alperes nem torzította el a másik újságban megjelenteket, azokat szöveghűen közölte. A mások állításait így módon közlő sajtó jogi felelőssége körében értékelni volt szükséges az Alkotmánybíróság gyakorlatát, amely a felelősség alóli mentesülés lehetőségének egyre tágabb teret engedett, az alábbiak szerint:

„[a] közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájának körében egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölő és a jóhírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet biztosító (vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló) médiatartalom-szolgáltató a sajtószabadság által védett alkotmányos küldetését teljesíti, így e tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híresztelésként értékelni.” {34/2017. (XII. 5.) AB határozat Indokolás [50]}.

Ezt követően az alkotmánybírósági gyakorlat már nem követelte meg közéleti, politikai vitával kapcsolatos közlés esetében a polgári jogi felelősség alóli mentesüléshez azt, hogy a kifogásolt cikkben adjanak lehetőséget az érintettnek a cáfolatára:

„[e]bben a vitában pedig számos helyen lehetősége volt az indítványozónak saját álláspontját ismertetni, és ezáltal a vitában elhangzó kritikákra – így jelen ügy szerinti cikkben tudósított sajtótájékoztatón elhangzó állításokra is – reagálni.” {3217/2020. (VI. 19.) AB határozat Indokolás [46]}

[16] A perbeli esetben az alperes nem egy politikai vitában, nem egy sajtótájékoztatón elhangzottakról számolt be, azonban a másodfokú bíróság megítélése szerint egy másik országban megjelenő sajtótermékben, ország miniszterének számottevő gazdasági hatásokkal járó, állítólagos tevékenységére vonatkozó, a hazánkban is jelentős piaci részesedéssel bíró kiskereskedelmi lánc vezetőjének megnyilvánulása, olyan kiemelt közéleti téma, ami a politikai vitához hasonló megítélést eredményez a sajtószabadság érvényesülésének körében.

[17] A felperesi cáfolati lehetőség biztosításának elmaradása körében pedig hangsúlyozandó, hogy a felperes az általa betöltött tisztség folytán értelemszerűen a cáfolat

egyéb fórumokon való megjelenítési lehetőségével mindenképpen rendelkezik, számos lehetősége van saját álláspontjának ismertetésére.

[18] Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperesi írás tájékoztatása megfelelt az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek, ezért az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan utasította el a felperes keresetét.

[19] A másodfokú bíróság döntése folytán a felperes pervesztes lett a fellebbezési eljárásban, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperes által szerkesztett portált üzemeltető gazdasági társaság költségeit a Pp. 499. § (1) bekezdés második mondatára is figyelemmel. Az alperesi képviselő, habár az általa csatolt költségjegyzékben megbízási szerződés szerinti költségeket számított fel, megbízási szerződést nem csatolt, ezért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése, valamint a 3. § (6) bekezdése alapján, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló perköltséget állapított meg a másodfokú bíróság.

[20] A pervesztes felperes köteles viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja, valamint a 46. § (1) bekezdése alapján számított 48.000 forint összegű fellebbezési eljárási illetéket a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ában foglaltak szerint.

[21] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pont].

Budapest, 2024. szeptember 17.

Dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
előadó bíró

Dr. Hercsik Zita s.k.
bíró